

УДК 378.14.014.13:004.738

DOI: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-15-296-314>

**SOCIAL NETWORKS AS A TOOL OF NON-FORMAL
EDUCATION IN THE TRAINING OF TEACHERS OF
VOCATIONAL TRAINING**

**СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ
НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ
ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Ірина Каменська,

кандидат

сільськогосподарських наук,

доцент, доцент кафедри

теорії та методики

професійної підготовки

E-mail: ikamenskay1@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2872-5065>

Університет Григорія

Сковороди в Переяславі,

вул. Сухомлинського, 30,

м. Переяслав, Київська обл.,

Україна, 08401

Iryna Kamenska,

Ph.D. in Agricultural Sciences,

Associate Professor, Associate

Professor of the Department of

theory and methods of

vocational training

E-mail: ikamenskay1@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2872-5065>

Hryhorii Skovoroda University

in Pereiaslav,

30, Sukhomlynskooho Str.,

Pereiaslav, Kyiv region,

Ukraine, 08401

Олена Бокшиц,

кандидат історичних наук,

доцент, доцент кафедри

теорії та методики

професійної підготовки

E-mail:

alenabokshic@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3528-5312>

Olena Bokshyts,

Ph.D. in Historical Sciences,

Associate Professor, Associate

Professor of the Department of

theory and methods of

vocational training

E-mail:

alenabokshic@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3528-5312>

*Університет Григорія
Сковороди в Переяславі,
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав, Київська обл.,
Україна, 08401*

*Hryhorii Skovoroda University
in Pereiaslav,
30, Sukhomlynskooho Str.,
Pereiaslav, Kyiv region,
Ukraine, 084011*

ABSTRACT

The actual problem of training future specialists in vocational education in the conditions of distance learning with the use of alternative learning technologies and diversification of forms of organization of the educational process by means of information technology is considered.

The possibilities of using social networks and the expediency of their use in organizing the individual educational trajectory of future teachers of vocational education are substantiated.

The authors reveal the essence of the concepts of «formal», «non-formal», «informal» education. The importance of non-formal education in the use of distance learning in free economic education is theoretically substantiated.

The characteristic features of the components of continuing education and the expediency of their use in organizing the individual educational trajectory of the future teacher of vocational training are determined.

It is established that non-formal education provides educational services through the use of academies, online courses, social networks.

Features of the use of social networks in online learning are described. It is established that the use of social networks in education is an additional opportunity to organize independent work of students in extracurricular activities and their ability to solve complex specialized tasks in future professional activities.

It is established that the popularity of social networks gives teachers the opportunity to use them in the educational process in the training of future professionals. The authors substantiate the advantages of organizing the educational process with the use of

alternative forms of learning in distance learning to solve educational problems.

The pedagogical conditions of teaching with the use of social networks in the educational process in the training of future teachers of vocational training are presented. It was found that in the educational process it is advisable to focus on the use of social networking, which is a non-traditional educational technology, expanding and updating the system of distance education.

It is established that it is appropriate to use social networks as a tool of non-formal education in the training of teachers of vocational training to gain new knowledge and practical experience, to motivate and inspire, to expand self-development and self-realization.

Keywords: *formal education, non-formal education, informal education, social networks, educational technologies, professional training, educational process.*

Постановка проблеми. Високий рівень інформатизації всіх сфер людської діяльності зумовлює стрімкий розвиток сучасних інформаційних технологій. Даний процес знаходить своє втілення й в освітній галузі. Нові запити до системи освіти, глибоке проникнення гаджетів та Інтернету в повсякденне життя, зростаюча популярність концепції безперервного навчання (lifelong learning) та змішаного навчання (blended learning) є тими факторами, що трансформують традиційну модель взаємодії між викладачем та студентом (Каменська & Жалоба, 2021).

Модернізація освітньої галузі набуває неперервного характеру, що забезпечує розвиток сучасної вищої освіти, спрямованої на створення умов для формування високоосвіченого, творчого, відповідального, соціально активного, конкурентоспроможного фахівця нової формації на ринку освітніх послуг України.

Сучасний викладач має бути мобільним та активним учасником у соціальному і мережному житті здобувачів вищої

освіти, з метою створення освітнього середовища засобами соціальних мереж для їх навчання, розвитку та координації здобувачів освіти в майбутній професійній галузі.

Д. Бодненко Д. Яценко, Я. Борщ (Бодненко, Яценко & Борщ, 2012) вказують на те, що серед інформаційно-комунікаційних компетентностей педагога, доречно виділити наступні: володіння навичками інформаційної навігації; уміння користуватися комплексом можливостей інформаційного середовища; знання специфіки роботи з інформаційними ресурсами (базами даних, інформаційними службами); уміння активно використовувати комунікаційні можливості комп'ютерних мереж.

Проблема підготовки майбутніх фахівців професійної освіти в умовах дистанційного навчання спрямована на пошуки альтернативних технологій навчання та урізноманітнення форм організації освітнього процесу засобами інформаційних технологій.

Організація освітнього процесу із застосуванням дистанційної форми навчання при професійній підготовці здобувача вищої освіти, спонукає нас до реалізації неформальної освіти. Одним із основних видів якої є онлайн освіта, яка здійснюється із використанням дистанційних технологій навчання, сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та із застосуванням соціальних мереж, як інноваційного елементу в системі освіти.

Дана альтернативна форма організації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти використовується в освітньому процесі України не так давно, та уже набула освітньої значущості.

Відповідно, в умовах сьогодення, задля вирішення завдань, які стоять перед ЗВО постає необхідність у застосуванні онлайн навчання через Інтернет-мережу, де створено різноманітні академії, онлайн курси, освітньо-інформаційні середовища тощо. Це в свою чергу, дає можливість учасникам освітнього процесу отримати знання,

систематизувати, зберігати їх та вдало використовувати в майбутній професійній діяльності. Упровадження в освітній процес інформаційних технологій та створення на цій основі сучасного комунікативного простору дозволяє реалізувати розвиток освітньої галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літературних джерел із досліджуваної проблеми свідчить, що проблема застосування соціальних мереж в освітньому процесі набуває актуальності та є предметом вивчення багатьох науковців (Нестеренко & Тишкова, 2011; Шулська & Матвійчук, 2017; Tokarieva, Volkova, Harkusha & Soloviev, 2018; Золотухин, 2013; Бодненко, Яценко & Борщ, 2012; Гаркуша, 2019 та інші).

Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць до питань використання соціальних мереж в освіті, такі важливі аспекти, як застосування соціальних мереж в освітньому просторі при підготовці педагога професійного навчання ще й до сьогодні залишаються мало дослідженими та набувають у наш час особливої актуальності.

Мета статті – теоретично обґрунтувати можливості соціальних мереж та доцільність їх використання при організації індивідуальної освітньої траєкторії майбутніх педагогів професійної освіти.

Завдання дослідження: розкрити сутність понять формальна, неформальна, інформальна освіта; проаналізувати характерні ознаки компонентів безперервної освіти; висвітлити доцільність використання соціальних мереж при організації індивідуальної освітньої траєкторії майбутнього педагога професійного навчання.

Виклад основного матеріалу. В умовах сучасних глобалізаційних процесів постійно зростає роль фахівця нової формації, здатного ефективно працювати та навчатися впродовж життя, який прагне до покращення свого професійного розвитку шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти.

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій (Закон України про освіту, 2021).

Т. Миськевич (Миськевич, 2017) здійснивши аналіз вітчизняної та зарубіжної наукової літератури, зауважує про недостатність відображення специфіки неформальної освіти, де використано різні терміни, кожен з яких має свої особливості: «неформальна освіта» (non formal education), «освіта дорослих поза стінами» (adult education beyond the walls), «продовження професійної освіти та навчання» (continuing vocational education and training), «освіта дорослих» (adult education); «продовжена освіта» (continuing education); «подальша освіта» (further education); «відновлювана освіта» (recurrent education) як освіта протягом всього життя шляхом чергування навчання з іншими видами діяльності, головним чином з роботою; «перманентна освіта» (permanent education); «освіта протягом життя» (lifelong education); «навчання протягом життя» (lifelong learning), «вищі навчальні заклади для дорослих» (university adult education extension classes), «загальнокультурна додаткова освіта», не пов'язана з трудовою діяльністю (life qualification) та ін.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям (Закон України про освіту, 2021).

Варто звернути увагу на характерні ознаки компонентів безперервної освіти та на доцільність використання різних форм навчання, які доповнюють одна одну (Табл. 1).

Як довершення та альтернатива до формальної освіти, неформальна – забезпечує надання освітніх послуг через застосування академій, онлайн курсів, соціальних мереж («Хана», «Coursera», «Prometheus», «Facebook», «Instagram» тощо).

Таблиця 1

Характерні ознаки компонентів безперервної освіти

Ознаки	Формальна	Неформальна	Інформальна (самоосвіта)
Наявність цілі	Ціль є	Ціль є	відсутня
Форма здобуття	Інституційна – за освітніми програми, відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей	Неурядові установи, приватні особи, платформи дистанційного навчання, соціальні мережі – за освітніми програми	Індивідуально, будь-де – саморганізоване здобуття особою певних компетентностей
Форма навчання	Навчальні та практичні заняття, самостійна робота, контрольні заходи, семестрові консультації, наукова робота, практика	Тренінги громадська освіта, онлайн освіта, конференції, олімпіади, семінари, дистанційні курси, вебінари, майстер-класи	Одноразові лекції, відеоуроки, медіа консультація, спілкування в сім'ї, з колегами, читання наукової літератури, телебачення
Засоби вимірювання результатів навчання (РН)	Досягнення результатів навчання, які підтверджені належним оцінюванням	Екзаменаційні білети, контрольні та тестові завдання, письмові роботи, інструменти, обладнання тощо	Екзаменаційні білети, контрольні та тестові завдання, письмові роботи, інструменти, обладнання тощо

Досягнення	Результати навчання та здобуття кваліфікації, що визначається державою	Присудження часткових освітніх кваліфікацій	Документів про визначення результатів навчання – немає
Результати навчання	Визнаються державою	Визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством	Визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством
Підтвердження	Документ про здобуття формальної освіти	Сертифікат, диплом, довідка тощо	Немає
Ознака (особливість)	Добровільність та інтерес до спеціальності	Добровільність та інтерес до предмету	Добровільність та інтерес до предмету
Цілі використання	Вимоги організації, суспільства	Власні інтереси	Власні інтереси
Ефективність навчання	Ефективність нижча, адже потреба породжена умовами організації, суспільства	Ефективність вища, оскільки ґрунтується на особистих інтересах, що сприяють кращому засвоєнню знань	Ефективність вища, оскільки ґрунтується на особистих інтересах, що сприяють кращому засвоєнню знань
Мінуси	Не завжди відповідає запитам слухачів, відсутність вибору теми, форм навчання	Результати не завжди враховуються при атестації	Результати не враховуються при атестації

Популярність соціальних мереж надає можливість викладачам використовувати їх в освітньому процесі при підготовці майбутніх фахівців. Соціальні мережі можуть використовуватися в дистанційному навчанні як інструмент неформальної освіти, що передбачає інший тип комунікації.

Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію і має такі переваги, як асинхронність, ефективний інформаційний доступ, гнучкість, актуальність, зручність, модульність,

економічна ефективність, інтерактивність, технологічність, оновлення ролі педагога, підвищення мотивації та самоорганізації студентів, зменшення соціальної дистанції, а також відсутність географічних кордонів для здобуття освіти тощо (Бондаренко, 2017; Рогова, Рибаківа, 2017; Кухаренко, 2019).

Технології дистанційного навчання дозволяють здійснювати навчання на відстані, при цьому не тільки не втрачаючи якість навчання, а навпаки підвищуючи його за рахунок індивідуалізації, активних методів навчання, двосторонньої взаємодії викладача й студента (Рогова, Рибаківа, 2017).

Здобувачі вищої освіти серед таких нетрадиційних форм дистанційного навчання як соціальні мережі мають можливість знаходити актуальну інформацію, для розширення професійних компетентностей в галузі охорони праці. Дієвою функцією соціальних мереж є групи професійного спрямування, які об'єднані між собою спільними інтересами.

Соціальні мережі в освіті – це додаткова можливість організувати самостійну роботу студентів у позааудиторний час та набуття здатності до розв'язування складних спеціалізованих завдань у майбутній професійній діяльності.

Г. Нестеренко, О. Тишкова (Нестеренко & Тишкова, 2011) вказують на те, що соціальні мережі в плані неформальної освіти дають можливість користувачам доступ до інформації, яка задовольняє їх власні інтереси.

Тому соціальні мережі набувають все більшої значущості в житті сучасного суспільства (Гаркуша, 2019).

С. Золотухін (Золотухин, 2013) акцентує увагу на тому, що застосування соціальних мереж позитивно впливає на надання неформальних освітніх послуг, та виділяє такі характеристики:

1. Навчання з різних точок зору: соціальні мережі допомагають обміну ідеями, знайти однодумців, спрощують налагодженню зв'язків між людьми із спільними інтересами.

2. Спільне навчання та самоорганізація: інструменти соціальних мереж допомагають створенню персональної освітньої середовища для навчання учасників соціальних мереж. При цьому стиль навчання не однорідний, оскільки учасники соціальних мереж, які вступають в різноманітні групи не самотні і можуть отримувати зворотній зв'язок від членів групи, експертів та спеціалістів.

3. Електронне (соціальне) навчання: постійно читаючи блоги, форуми, дописи в групах соціальних мереж з теми яка цікавить, новачки можуть навчатися в експертів не зважаючи на географічні та інші кордони.

4. Різноманітні інструменти спільного навчання допомагають розвитку здатності до навчання: учасники публікують особисті думки та роздуми, які стають доступні для оцінки та розвитку.

5. Соціальні мережі підтримують рефлексивне письмо.

Сучасні заклади вищої освіти широко застосовують інновації в освіті. Ці інновації стосуються використання новітніх освітніх та інформаційно-комунікаційних технологій, специфічних методів навчання, що розвиваються у відповідь на потреби та інтереси студентів. Отже, для організації індивідуальної освітньої траєкторії структурний підрозділ, що забезпечує реалізацію освітньої програми «Професійна освіта (Охорона праці)», спонукає здобувачів освіти долучатися до спільноти сторінки кафедри у соціальній мережі «Facebook», де студенти ознайомлюються із діяльністю університету та його підрозділів. Крім того у соціальній мережі «Facebook» на сторінці кафедри постійно оновлюється інформація, публікуються актуальні дописи, як щодо організації освітнього процесу так і щодо діяльності законодавчих органів в галузі охорони праці.

У соціальній мережі «Facebook» на сторінці кафедри майбутні педагоги професійного навчання ознайомлюються із чинною законодавчою, нормативно-правовою документацією з охорони праці. Це забезпечує учасникам неформального

освітнього процесу доступ до освітнього контенту, підтримку мотивації до отримання нових знань із охорони праці, з метою розширити можливість до саморозвитку та самореалізації, сприяти розвитку життєвих і соціальних навичок, як у студентів так і у випускників, або ж у майбутніх абітурієнтів.

Як приклад, наведемо декілька публікацій, які пропонує сторінка кафедри у соціальній мережі «Facebook» (рис. 1).

Рис. 1. Скриншоти спільноти кафедри теорії та методики професійної підготовки у соціальній мережі «Facebook»

Такі публікації спрямовані на соціокультурний розвиток здобувачів освіти та дають можливість розширити освітній

процес у неформальний спосіб, де здобувачі вищої освіти в довільній формі більш детально ознайомлюються із:

- новітніми технологіями гасіння пожеж;
- інструкціями та рекомендаціями до дій у разі виникнення пожежі;
- особливостями проведення експертизи із охорони праці;
- методикою розслідування нещасних випадків на виробництві;
- змінами у проведенні атестації робочих місць;
- роботою служби охорони праці;
- особливостями виконання робіт із підвищеною небезпекою й таке інше.

Крім того, для здобуття нових знань і практичного досвіду, для мотивації та натхнення майбутніх педагогів професійного навчання, у соціальній мережі «Facebook» на сторінці кафедри постійно оновлюється інформація про можливість участі у конференціях, міжнародних проєктах, вебінарах, форумах, онлайн семінарах. Участь у заходах або проходження навчання в рамках неформальної освіти підтверджується програмами, сертифікатами, дипломами, довідками тощо. А результати навчання за неформальною освітою враховуються при виставленні підсумкової оцінки в межах 20 балів модуля самостійної роботи.

При фаховій підготовці педагога професійного навчання, в період застосування дистанційного навчання нами були реалізовані наступні педагогічні умови навчання із використанням соціальних мереж в освітньому процесі:

- організація освітнього процесу із застосуванням альтернативної форми організації індивідуальної освітньої траєкторії (неформальна освіта);
- адаптація студентів до дистанційного навчання із застосуванням соціальних мереж;
- доступ до інформаційного забезпечення, оперативність у надання інформації;
- створення інформаційних контентів;

- мотивація та стимулювання здобувачів освіти до оволодіння однією із нетрадиційних освітніх технологій;
- використання міждисциплінарних зв'язків;
- підбір і поєднання різних форм навчання;
- створення сприятливих умов навчання до саморозвитку та самовдосконалення здобувачів освіти.

В освітньому процесі доречно акцентувати увагу на застосуванні соціальної мережі, яка є нетрадиційною освітньою технологією. Для даної технології характерні проблемність, довільність, активність учасників освітнього процесу в пошуку інформації, відповідальність, самоконтроль та самостійність.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Отже, здійснивши теоретичний аналіз літературних джерел з досліджуваної проблематики нами розкрито сутність понять формальна, неформальна, інформальна освіта. Виокремлено характерні ознаки компонентів безперервної освіти, які різняться між собою та доповнюють одна одну.

Доведено, що серед таких нетрадиційних форм дистанційного навчання, як соціальні мережі здобувачі вищої освіти мають можливість знаходити актуальну інформацію, для розширення професійних компетентностей в галузі охорони праці.

Крім того, застосування соціальної мережі «Facebook» в освітній траєкторії майбутнього педагога професійного навчання є додатковою можливістю організувати самостійну роботу студентів у позааудиторний час та набути здатності до розв'язування складних спеціалізованих завдань у майбутній професійній діяльності.

Узагальнюючи вищенаведене, маємо відзначити, що учасникам освітнього процесу доцільно використовувати соціальні мережі як інструмент неформальної освіти для особистих потреб, для пошуку мотивації та натхнення з метою розширити можливість саморозвитку, самореалізації та здобути нові знання і практичний досвід.

Перспективи подальших розвідок у цьому руслі будуть спрямовані на визначення основних напрямків застосування різних типів порталів освітніх закладів як модель освітніх соціальних мереж.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бодненко Д. М., Ященко Д. О., Борщ Я. О. Использование социальной сети Facebook для обучения будущих журналистов. *Науковий вісник інноваційних технологій*. 2012. № 1. С. 29–35.
2. Бондаренко В. М. Дистанційна освіта як перспективна інформаційна технологія. *Дистанційна освіта: забезпечення доступності та неперервної освіти впродовж життя (E-Learning and University Education 2017)*: матеріали ХЛІІ Міжнародної науково-методичної конференції (Полтава, 9-10 лютого 2017 р.). Полтава: ПУЕТ, 2017. С.16-17.
3. Гаркуша І. В. Психологічні аспекти та основні мотиви використання соціальних мереж. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. Дніпро, 2019. Вип. 2 (18). С. 40–50. URL: <http://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2019/2/6.pdf>.
4. Закон України про освіту: від 21.11.2021, підстава – 1838-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
5. Золотухин С.А. Роль социальных сетей в информатизации образования. *Дискусси*. 2013. № 5–6 (35-36). С. 152–157. URL: <http://www.journal-discussion.ru/publication.php?id=120>.
6. Каменська І., Жалоба Ю. Інформаційні технології в освітньому процесі при підготовці педагогів професійного навчання в умовах глобалізації. *Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences*: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference (Vol. 2), Cambridge, October 29, 2021. Cambridge-Vinnitsia: P.C. Publishing House & European Scientific Platform, 2021. P. 59–61. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-29.10.2021.v2.15>.

7. Кухаренко В.М. Тьютор дистанційного та змішаного навчання: посібник. Київ: Міленіум, 2019. 307 с.

8. Миськевич Т. Бібліотеки в системі безперервної освіти: реалізація завдань інформаційної соціалізації через неформальну освіту. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського*. Київ, 2017. Вип. 48. С. 517–526.

9. Нестеренко Г.О., Тишкова О.В. Сучасні соціальні мережі як інструменти неформальної освіти. *Гілея*. Київ, 2011. Вип. 49 (7). С. 451–459.

10. Рогова Н. В., Рибаківа С.С. Роль дистанційного навчання у вищій школі. *Дистанційна освіта: забезпечення доступності та неперервної освіти впродовж життя (E-Learning and University Education 2017)*: матеріали XLII Міжнародної науково-методичної конференції (Полтава, 9-10 лютого 2017 р.). Полтава: ПУЕТ, 2017. С. 55-57.

11. Шульська Н.М, Матвійчук Н.М. Соціальні мережі як ефективне середовище викладацько-студентської комунікації в навчальному процесі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Том 58, № 2. С. 155–168.

12. Educational digital games: models and implementation / A. Tokarieva et al. *Cloud Technologies in Education: Proceedings of the 6th Workshop on Cloud Technologies in Education (CTE 2018)*. Kryvyi Rih, 2018. P. 74–89. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2433/paper04.pdf>.

REFERENCES

1. Bodnenko, D.M., Yashchenko, D.O., & Borshch, Ya.O. (2012). Yspolzovanye sotsyalnoi sety Facebook dlia obucheniya budushchykh zhurnalystov [Using the social network Facebook to train future journalists]. *Naukovyi visnyk innovatsiynykh tekhnolohii – Scientific Bulletin of Innovative Technologies*. 1. 29-35 [in Ukrainian].

2. Bondarenko, V.M. (2017). Dystantsiina osvita yak perspektyvna informatsiina tekhnolohiia [Distance education as a promising information technology]. *Dystantsiina osvita*:

zabezpechennia dostupnosti ta neperervnoi osvity vprodovzh zhyttia (E-Learning and University Education 2017): materialy XLII Mizhnarodnoi naukovo-metodychnoi konferentsii – Distance education: ensuring accessibility and lifelong learning (E-Learning and University Education 2017): materials of the XLII International Scientific and Methodological Conference. (pp. 16-17). Poltava: PUET [in Ukrainian].

3. Harkusha, I.V. (2019). Psykholohichni aspekty ta osnovni motyvy vykorystannia sotsialnykh merezh [Psychological aspects and main motives for using social networks]. *Visnyk Universytetu imeni Alfreda Nobelia. Pedahohika i psykholohiia. Pedahohichni nauky – Bulletin of Alfred Nobel University. Pedagogy and psychology. Pedagogical sciences.* 2 (18). (pp. 40-50). Dnipro [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [The Law of Ukraine «On Education»]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

5. Zolotukhin, S.A. (2013). Rol sotsialnykh setey v informatyzatsiyi obrazovaniia [The role of social networks in education informatization]. *Dyskussiyi – Discussions.* 5-6 (35-36). (pp. 152-157). Retrieved from <http://www.journal-discussion.ru/publication.php?id=120> [in Russian].

6. Kamenska, I., & Zhaloba, Yu. (2021). Informatsiini tekhnolohii v osvitnomu protsesi pry pidhotovtsi pedahohiv profesiinoho navchannia v umovakh hlobalizatsii [Information technologies in the educational process in the training of teachers of vocational training in the context of globalization]. *Zbirnyk naukovykh prats «ΛΟΓΟΣ» – Collection of scientific works «ΛΟΓΟΣ».* 59-61. Retrieved from <https://doi.org/10.36074/logos-29.10.2021.v2.15> [in Ukrainian].

7. Kukharenko, V.M. (2019). *Tiutor dystantsiinoho ta zmishanoho navchannia [Distance and blended learning tutor]*. Kyiv: Milenium [in Ukrainian].

8. Myskevych, T. (2017). Biblioteky v systemi bezperervnoi osvity: realizatsiia zavdan informatsiinoi sotsializatsii cherez

neformalnu osvitu [Libraries in the system of continuing education: the implementation of information socialization through non-formal education]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy im. V.I. Vernadskoho – Scientific works of the National Library of Ukraine named after VI Vernadsky*. 48. 517-526. Kyiv. [in Ukrainian].

9. Nesterenko, H.O., & Tyshkova, O.V. (2011). Suchasni sotsialni merezhi yak instrumenty neformalnoi osvity [Modern social networks as tools of non-formal education]. *Hileia – Gilea*. 49 (7). 451-459. Kyiv. [in Ukrainian].

10. Rohova, N.V., & Rybakova, S.S. (2017). Rol dystantsiinoho navchannia u vyshchyi shkoli [The role of distance learning in higher education]. *Dystantsiina osvita: zabezpechennia dostupnosti ta neperervnoi osvity vprodovzh zhyttia (E-Learning and University Education2017): materialy XLII Mizhnarodnoi naukovometodychnoi konferentsii – Distance education: ensuring accessibility and lifelong learning (E-Learning and University Education2017): materials of the XLII International Scientific and Methodological Conference*. (pp. 55-57). Poltava: PUET. [in Ukrainian].

11. Shulska, N.M., & Matviichuk, N.M. (2017). Sotsialni merezhi yak efektyvne seredovyshche vykladatsko-studentskoi komunikatsii v navchalnomu protsesi [Social network as an effective communication environment between teacher and student in educational process]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia – Information technologies and teaching aids*. 58 (2). 155-168. [in Ukrainian].

12. Tokarieva, A.V., Volkova, N.P., Harkusha, I.V. & Soloviev, V.N. (2018). Educational digital games: models and implementation. *Cloud Technologies in Education: Proceedings of the 6th Workshop on Cloud Technologies in Education (CTE 2018)*, Kryvyi Rih, (pp. 74-89). Retrieved from <http://ceur-ws.org/Vol-2433/paper04.pdf> [in English].

АНОТАЦІЯ

Розглянуто актуальну проблему підготовки майбутніх фахівців професійної освіти в умовах дистанційного навчання

із використанням альтернативних технологій навчання та урізноманітнення форм організації освітнього процесу засобами інформаційних технологій.

Обґрунтовано можливості застосування соціальних мереж та доцільність їх використання при організації індивідуальної освітньої траєкторії майбутніх педагогів професійної освіти.

Авторами розкрито сутність понять «формальна», «неформальна», «інформальна» освіта. Теоретично обґрунтовано значення неформальної освіти при застосуванні дистанційної форми навчання в ЗВО.

Визначено характерні ознаки компонентів безперервної освіти та доцільність їх використання при організації індивідуальної освітньої траєкторії майбутнього педагога професійного навчання.

Встановлено, що неформальна освіта забезпечує надання освітніх послуг через застосування академій, онлайн курсів, соціальних мереж.

Охарактеризовано особливості використання соціальних мереж в умовах онлайн навчання. Встановлено, що використання соціальних мереж в освіті – це додаткова можливість організовувати самостійну роботу студентів у позааудиторний час та набуття ними здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у майбутній професійній діяльності.

Встановлено, що популярність соціальних мереж надає можливість викладачам використовувати їх в освітньому процесі при підготовці майбутніх фахівців. Авторами обґрунтовано переваги організації освітнього процесу із застосуванням альтернативних форм навчання при дистанційному навчанні задля вирішення освітніх завдань.

Представлено педагогічні умови навчання із використанням соціальних мереж в освітньому процесі при професійній підготовці майбутніх педагогів професійного навчання. З'ясовано, що в освітньому процесі доцільно

акцентувати увагу на застосуванні соціальної мережі, яка є нетрадиційною освітньою технологією, розширюється й оновлюється в системі запровадження дистанційної освіти.

Встановлено, що доречно використовувати соціальні мережі як інструмент неформальної освіти при підготовці педагогів професійного навчання для здобуття нових знань і практичного досвіду, для мотивації та натхнення, для розширення саморозвитку та самореалізації.

Ключові слова: *формальна освіта, неформальна освіта, інформальна освіта, соціальні мережі, освітні технології, професійна підготовка, освітній процес.*